

«культ» соціальної справедливості, який неминуче руйнує свободу особистого вибору та мотиваційні механізми будь-якого суспільства, проте залишається досить привабливим як для пересічних громадян, так і для політиків. Всезагальна віра у здатність реалізації егалітаристської доктрини розподільної соціальної справедливості проголошена Ф. Гайєком найнебезпечнішою загрозою для загальноцивілізаційних цінностей, адже вона характеризується нав'язуванням певних типів підприємницької та споживацької економічної поведінки, які обмежують економічну свободу та вільний вибір.

Перелік використаних джерел:

1. Західний світ у небезпеці. URL: <https://forbes.ua/svit/zakhidniy-svit-u-nebezpetsi-chim-novoobraniiy-prezident-argentini-ta-anarkhokapitalist-khaver-miley-zdivuvav-davos-18012024-18608> (дата звернення до ресурсу 28.04.2024 року)
2. Фрідріх Август фон Гайєк. URL: <http://nobel.knute.edu.ua/index.php/nobelivski-laureati/fridrikh-avgust-fon-gajek> (дата звернення до ресурсу 29.04.2024 року)
3. Нестеренко О. Соціальна справедливість та ліберальна традиція: погляд Ф. фон Хайєка *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2019. № 4. С. 19-26
4. Олійник Ю.В. Політико-правові ідеї Фрідріха Гаєка щодо розвитку та значення концепції правової держави. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2024. Випуск 81. Частина 1. С. 73-80

УДК 330.3

Мариненко Наталія

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Ерстенюк Тарас

аспірант
кафедра економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Taras Ersteniuk

Post-graduate Student
Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇХ ПОДОЛАННЯ **FUNCTIONING OF DOMESTIC BUSINESS UNDER WARTIME: MAIN PROBLEMS AND MEASURES TO THEIR OVERCOMING**

В умовах сьогоденішнього військового протистояння нашої країни жорсткому тоталітарному російському режиму, важливе значення має, окрім фронту бойових дій, наявність та розвиток фронту економічного. Військове протистояння обумовлює значні фінансово-економічні витрати, які можливо фінансувати за рахунок підприємницького сектору, що генерує прибутки та наповнює державний бюджет. Відповідно, налагодження функціонування та забезпечення можливості сталого розвитку підприємств в умовах війни є запорукою подальшої боєздатності нашої армії, відновлення економічного потенціалу України та забезпечення добробуту пересічного громадянина.

Згідно результатів досліджень щодо основних проблем функціонування вітчизняних підприємств після початку війни [1], відзначено те, що 56% опитаних суб'єктів підприємництва заявили про те, що потребували нових замовлень і ринків збуту, для 33% не вистачало грошей на подальший розвиток, а 23% бажали вирішити труднощі з логістикою. Також на початку повномасштабного вторгнення майже 50% усіх суб'єктів бізнесу повинні були змінити сферу діяльності, переорієнтуватися на нові види діяльності або ж релокуватися у інші регіони, що обумовило формування нових взаємовідносин із клієнтами, побудову нових логістичних ланцюгів, необхідність додаткового фінансування їх діяльності.

Результати опитування [2] засвідчили те, що більше половини суб'єктів бізнесу проходили або ж завершили реалізацію трансформації бізнесу, при цьому більше третини підприємств не потребували трансформації.

У перспективі важливо нівелювати проблеми та основні бар'єри, які стримують розвиток економічних процесів в нашій країні в цілому та підприємницького сектору зокрема. Тому серед заходів, які забезпечать активізацію розвитку українських підприємств вже у найближчій перспективі, важливо виокремити такі:

- пошук нових споживачів та ринків збуту продукції;
- формування інфраструктурного та логістичного забезпечення;
- орієнтування на інноваційні технології;
- активне залучення інвестиційних ресурсів;
- впровадження нових інноваційних форм підприємництва;
- пошук та подальше навчання висококваліфікованого та високопрофесійного персоналу;
- впровадження у виробничо-господарську діяльність енергоефективних, екологічних і ресурсозберігаючих технологій;
- впровадження безпекових заходів та ін.

Втілення цих заходів дасть змогу підприємницькому сектору ефективно функціонувати та розвиватися як в умовах інтенсивної війни, так і надалі, після перемоги нашої держави.

Перелік використаних джерел:

1. Шульга С. Що відбувається з бізнесом у воєнний час – дослідження Mastercard. URL: <https://blog.portmone.com.ua/uk/blog-ua/shho-vidbuvayetsya-z-biznesom-u-voyennyj-chas-doslidzhennya-mastercard>
2. Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Аналітичний звіт. Київ: Програма розвитку ООН в Україні, 2022. 77 с. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf